

ОБГОВОРЕННЯ ПИТАНЬ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОМУ ПЛАГІАТУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

На заклади вищої освіти (ЗВО) законодавством покладається обов'язок щодо здійснення заходів щодо академічної доброчесності та запобігання академічному плагіату.

Відповідно до стаття 42 закону України «Про освіту», «Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» [1].

На особливу увагу для науковців та викладачів ЗВО заслуговує «Положення про академічний плагіат».

Відповідно до частини 6-ї статті 69 чинного Закону України «Про вищу освіту» та частини 4-ї статті 42 Закону України «Про освіту», «Академічний плагіат – це оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства» [1, 2].

Існує багато різних визначень плагіату. Так, у тлумачних словниках плагіат трактується як видання чужого твору за свій або незаконне опублікування чужого твору під своїм ім'ям, привласнення авторства.

Ульянова Г. О. дає таке його визначення: «це складне соціально-етичне, правове явище у сфері права інтелектуальної власності, що може розглядатися як: порушення авторських прав творця первісного тексту; зловживання правом на свободу творчості особою, що вчиняє плагіат; порушення прав споживачів інтелектуальної, творчої діяльності; порушення публічного правопорядку (інтересів суспільства та держави) – у випадках, коли авторству надається суспільне значення» [3, с. 368].

У статті 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права» плагіат визначається як «оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору» [4].

В університетських Положеннях про запобігання плагіату передбачено процедуру перевірки магістерських робіт перед їх захистом, але досить часто вона є не зовсім зрозумілою та неузгодженою, забирає багато часу, бракує потужностей серверів ЗВО, немає можливості одночасно перевірити декілька робіт, студенту дається мало часу на виправлення. Тому ЗВО необхідно застосувати заходи щодо

удосконалення процедури перевірки робіт та розробити базу перевірки, враховуючи специфіку кожного напрямку.

Таким чином, проблема академічного плагіату є актуальною. Питання академічної доброчесності необхідно роз'яснювати учням шкіл перед вступом до університетів, а у ЗВО проводити обов'язкові бесіди зі студентами, починаючи з першого курсу.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

2. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

3. Ульянова Г. О. Методологічні проблеми цивільно-правового захисту прав інтелектуальної власності від плагіату: дис. ... д-ра юр. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право». Одеса, 2015. 434 с.

4. Закон України «Про авторське право і суміжні права». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.

Т. В. Бутько, М. Є. Щербина

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК НОРМА ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У наш час якість вищої освіти є важливим показником економічного й соціального прогресу суспільства. Від якості людських ресурсів залежить рівень конкурентоспроможності країни та випускників закладів вищої освіти на ринку праці, тому якісна вища освіта в Україні є необхідною умовою розвитку країни, а якість професійної підготовки фахівців є однією з вимог до вищої освіти, що прагне інтеграції у європейський освітній простір.

У новому Законі України «Про освіту» одним з аспектів державної політики є «академічна доброчесність - сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та проведення наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень», що є важливою новацією. Закон також надає перелік основних видів порушень академічної відповідальності: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво та необ'єктивне оцінювання.

З розвитком технологій та вільного доступу до продуктів інтелектуальної власності, що полегшують процес використання та поширення інформації, усе більших обертів набувають процеси